

Carme Navarro i Morgades

amb pròleg de Salvador Busquets Vila
i presentació de Rodolf Puigdollers Noblom

#NINGÚ DORMINT AL CARRER

ACOMPANYANT LES PERSONES SENSE LLAR

EMAUS 158

CPL
editorial

Massa sovint veiem persones que viuen al carrer. Una realitat social que no hauria de passar. I moltes més que estan a punt de perdre el seu habitatge. És un fet molt trist i potser no sabem, o no posem els recursos que calen per solucionar-lo. I es tracta de persones. Penso jo que la persona humana, que és la riquesa i el valor més gran d'aquest món, hauria de ser prioritària en la nostra societat, en aquest món nostre, en aquest planeta Terra que és de tots. El bon tracte, les bones condicions de vida, almenys en les necessitats més bàsiques, posar com a prioritària la persona humana. La nostra primera obligació, tenir cura de les persones, i en especial de les més febles. Unes d'aquestes persones més febles són les que viuen al carrer.

Parlaré, en aquest llibre, de la realitat crua i trista d'algunes persones que han viscut en aquestes condicions.

Vaig formar part durant més d'onze anys d'una associació per ajudar persones vivint al carrer (Associació Caliu). Ara encara intento ajudar-ne alguna, sempre junt amb altres persones i entitats. Encara que ja soc gran, és difícil desconnectar o deixar-ho quan saps que molt a prop hi ha algú dormint al carrer, al caixer, al cotxe, al banc... Quan saps..., quan et demanen..., quan ho veus..., és difícil no fer res. Bé, vull dir que hi

ha un sentiment que mou a intentar alleujar la vida de la persona que saps que necessita sortir de la situació.

Ho han perdut tot!

O potser d'altres mai no han tingut res.

¿Com pot ser que s'arribi a aquest extrem?

Les causes són molt diverses, cada persona és una història. Sí, una història que en molts casos valdria la pena escriure. Cada persona és sagrada. Dins la seva ànima ¿qui pot entrar-hi? ¿Qui pot jutjar o criticar?

¿Què els ha passat per portar-los a aquesta situació?

La veritat és que és molt trist viure al carrer. No hi hauria de viure ningú.

També voldria parlar una mica del tema de les famílies que no poden pagar el lloguer o la hipoteca: més tard o més d'hora els arriba l'ordre de desnonament. De vegades s'allarga perquè tenen fills menors, però arriba el dia que han de sortir de casa, han de deixar casa seva. He vist algunes d'aquestes famílies.

Una família havia pagat més de deu anys d'hipoteca i en quedar-se sense feina no podien seguir pagant, fins que van haver de marxar. El matrimoni va patir molt, el pare de família es va aprimar, va estar un temps malalt i la mare va agafar una depressió. Cal fer-los costat, ajudar-los, ni que sigui escoltar-los. Marxar de casa seva, de la seva intimitat, del lloc on han vist créixer els primers anys els seus quatre fills... Això trenca per dins.

Certament, no podien acceptar quedar-se sense el seu pis que tants treballs i esforços els va costar durant els anys que van poder pagar l'hipoteca. Ara, han de començar de nou, amb un subsidi d'atur que no els arriba ni per a un lloguer.

Aquest cas em va arribar al cor, em va entristir. Cal estar al seu costat, cal compartir a mida del que un pot, cal posar-se a la pell dels afectats, encara que només sigui per escoltar-los, i ajudar-los en la mida que es pugui.

Començo amb alguns relats,
fruit d'experiències
que m'han fet conèixer, molt a prop,
algunes de les persones
que viuen al carrer.

Ja ho veus, Senyor, ells viuen al ras
sota les estrelles.
¿Estan més a prop teu?

¿VOLS SABER ON VISC?

El vaig conèixer assegut a un costat del carrer, amb el got a la mà demanant: tenia uns trenta-dos anys. Anava canviant de lloc, però sempre al mateix carrer, al centre, gairebé cada dia te'l podies trobar. Es posava a demanar amb el seu got a la mà molt aviat al matí. Sempre somreia, al posar-li les monedes el somriure era d'orella a orella.

Hi havia dies que m'aturava a parlar amb ell. Un d'aquests dies em va dir si el podia ajudar a pagar-li un lloc on dormir. Jo li vaig dir:

–*¿On dorms ara?*

–*¿Ho vols saber? No és gaire lluny.*

Així doncs, es va aixecar del terra, va agafar la motxilla, i carretera amunt, vàrem caminar uns deu minuts. Pel camí m'anava explicant les dificultats tan grans de viure al carrer... També em parlava de la seva família, el seu fill, la seva mare, i en especial del fred de l'hivern. En arribar al «lloc», va dir-me:

–*Mira aquí* –va assenyalar un pont.

–*¿Al pont?* –li vaig dir jo.

–*Sí, dormo aquí sota.*

Doncs sí, sota un pont no gaire gran, al costat de la carretera. Jo havia passat molts cops per allí a peu, mai hagués imaginat que hi podria dormir algú.

Vaig dir-li:

–Durant aquest hivern ja no hi dormiràs més.

Ell mateix es va buscar una habitació de relloguer. Quan em veia, ja de lluny alçava el braç, saludant, i sempre amb el seu somriure.

Compartir, al costat de...

Sí, sabem que no solucionarem la seva vida, però aquell hivern i bastant temps més, *una persona no va viure al carrer.*

El Senyor et guarda,
el Senyor t'empara
al seu costat mateix.

Salm 121,5

Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, vesteix el qui va despullat. No els defugis, que són germans teus. Llavors brillarà com l'alba la teva llum, i les teves ferides es clouran en un moment. Tindràs per avantguarda la teva bondat, i per rereguarda la glòria del Senyor.

Quan invoquis el Senyor, ell mateix et respondrà; quan cridis auxili, ell et dirà: Aquí em tens! Si dones el teu pa als famolencs i satisfàs la fam dels indigents, llavors la teva llum s'alçarà en la foscor, el teu capvespre serà clar com el migdia.

Isaïes 58,7-10

Alço els ulls a les muntanyes:
¿d'on em vindrà l'ajuda?
L'ajuda em vindrà del Senyor,
del Senyor que ha fet el cel i terra.

Salm 121,1-2

NOMÉS TENIA DIVUIT ANYS

Estava tan prim quan el vaig conèixer! La veritat és que em va impactar el seu relat.

Com explicava la seva vida, de petit i de jove, i en especial quan, juntament amb un amic, va decidir agafar una «patera». Volia una vida millor i ajudar la seva família.

Com explicava la travessa:

– *En aquella «patera» tan petita per a tanta gent...*

– *Ens vàrem quedar sense aigua i aliments. Hi van morir molts, entre ells, un cosí meu i un amic, el meu millor amic, vaig plorar molt.*

Així doncs, quan aquella «patera» va arribar a Canàries, el van portar a un centre de menors. Només tenia setze anys. Va estar-hi dos anys, on va poder estudiar una mica l'idioma, i als divuit anys, amb la majoria d'edat, va haver de marxar. Sol, sense família. Va decidir venir a Barcelona.

I ara el tenia al davant.

Jo, escoltant-lo, pensava: Déu meu!, tan jove i el que ha viscut. Així doncs, ens va demanar ajuda, anava d'alberg en alberg i aquells dies estava al carrer.

Va valdre la pena donar-li un cop de mà, ajudar-lo en el lloguer d'una habitació, aliments, roba, una mica de diners per desplaçar-se a Barcelona, i finalment, la primera feina. A poc a poc es va anant situant, fins i tot va poder ajudar la seva família econòmicament i anar-los a visitar.

Sí, hi ha esperança. No li ha estat fàcil, ha treballat molt i moltes hores. També he de dir que ha rebut humiliacions i no gaire bons tractes, en especial a les primeres feines on va treballar. Ho va aguantar. Ara està bé i treballa amb contracte, treballa d'ajudant de cuina. També està estudiant quan li permet l'horari de la feina.

En Hassi, el més jove que vaig conèixer dormint al carrer, se'n va sortir.

De vegades, una mica d'ajuda pot fer de pont per normalitzar la vida.

L'alegria de compartir

No va viure més al carrer,
i va trobar feina,
i està content.

Era a finals de juny, quan els dies són tan llargs. I aquell dia va ser més llarg. Era la nit, bastant tard i mirant des del balcó es podia veure una persona estirada damunt un banc de la plaça, davant de casa. Primer vaig pensar que estaria allí per la calor, més tard ja vaig adonar-me que s'hi havia instal·lat per passar-hi la nit.

Certament em va costar dormir. No ho havia vist tan de prop: una persona sola a tota la plaça dormint a la nit. Perquè una cosa és veure aquestes persones passant pel seu costat o pels mitjans de comunicació i una altra tenir-les davant de casa. El tenia tan a prop! Al matí encara estava allí. Va començar, doncs, l'ajuda i l'amistat.

Així va ser com vaig començar a conèixer de prop la vida de les persones que viuen al carrer.

Dormia cada dia al banc de la plaça. Recordo que a estones me n'anava a seure al seu costat i ell anava explicant, de vegades sense gaire sentit. Quan ja portava uns quants dies dormint al banc de la plaça, vaig saber més de la seva vida. Calia escoltar-lo, penso en la importància d'escoltar. Nosaltres no hem de dir gaires paraules: ells tenen la necessitat d'explicar, i nosaltres hem de donar-los confiança.

Li vàrem donar alguns aliments i roba, i el vam enca-
minar als Serveis Socials i a Càritas. Així va començar
l'ajuda a aquella persona que vivia a la plaça. La veritat
és que em va impactar, va ser la primera persona que
vaig ajudar, la primera que vaig conèixer tan a prop i
per casualitat.

Van ser cinc anys d'estar al seu costat, conèixer la seva
vida, conèixer la seva malaltia... El primer que vàrem
fer va ser pagar-li una habitació en una pensió: *primer
treure'l del carrer, ja hi havia estat prou temps (anys)*.
Crec que tothom ha de tenir un lloc on viure. Li va
costar adaptar-se a viure a la pensió. Recordo que un
matí va telefonar tot enfadat dient que li havien robat
les sabates; més tard l'encarregada de la pensió ens va
dir que les tenia sota el llit.

Les persones que porten molt de temps dormint al
carrer tenen aquesta sensació que els prenen el poc
que tenen, i realment molts són víctimes de robatoris
i maltractaments. Per això les persones que viuen al
carrer de fa temps es tornen malpensades, d'alguna
manera es protegeixen, són desconfiades. Però també
us dic que al cap del temps es fan estimar, la seva fe-
blesa i situació extrema i al mateix temps les ganes de
viure són d'admirar.

Doncs, el «noi» durant un temps va arribar a ser un
amic més entre nosaltres.

Recordo:

La primera vegada que va sopar amb nosaltres.
La primera vegada que va venir a casa.
La primera vegada que va venir amb nosaltres a la muntanya.
La primera vegada a la platja.
La primera vegada que va venir a la parròquia.
I tants dinars de diumenges compartits.
Hi havia estones alegres i de rialles, altres d'inquietud i tristor...

Podem dir:

Vam aprendre molt del «noi» que dormia a la plaça.
Això no s'oblida mai.

Però l'alcohol va poder més que ell.

Vàrem intentar-ho tot: metges, teràpies, ingressos a centres, medicació, contactes amb altres entitats, contacte amb la família...

Ho va intentar!!

També li vàrem proporcionar un pis, un petit pis de lloguer, amb la intenció que s'hi sentís bé i pogués millorar la seva vida. Tenia dies, tenia setmanes, ell ho intentava, fins i tot li va sortir una feina que no va poder seguir, el van acomiadar.

Però amb tot, podem dir: des que el vàrem conèixer, mai més va dormir al carrer.

El «noi», la primera persona que vàrem conèixer al carrer, després de cinc anys va caure molt malalt, molt

greu, es moria. Els dies que va estar ingressat a l'hospital van ser tristos. L'anàvem a visitar, a estar al seu costat el màxim de temps possible, parlar amb metges, infermeres...

L'alcohol l'havia apartat de la família, l'esposa, fills, pares, germà. Però ens calia avisar-los, la situació era greu.

Així doncs, el darrer dia va arribar el seu germà petit, es varen poder veure i es varen acomiadar. Quina barreja de sentiments! El que en les darreres hores es va viure en aquella habitació de l'hospital! Enmig del dolor i la malaltia, Déu hi era present, present en el dolor. El «noi», el darrer dia somreia... si li preguntàvem què necessitava, deia que res, que tot estava bé.

Infermeres entrant a cada moment, calmants, paraules, silencis, mirades... Fins al final, amb ell, fins al final.

El «noi» que dormia a la plaça davant de casa es va fer estimar i vàrem aprendre i saber què és viure al carrer. Donem gràcies a Déu per haver-lo conegut, pels cinc anys al seu costat.

Es va fer proper.
Déu es va fer present.